

וּבְגִין כִּן תִּפְלֶה שֶׁל יָד, אֶת־קִשְׂרָא בְזוּרֹעַ, לְקַיֵּמָא
דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי.

קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא. בְּכָל דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם, לָא אִית קִשְׂרָא
כְּשֹׂאֵל, דְּנַחֲת לְתַתָּא מִנֵּיהּ, בַּר הַהוּא דְּרַגָּא
דְּאֶקְרִי אַבְדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפוּ כַּחְדָּא. וְדָא קִשְׂרָא לְהוּ
לְחַיִּיבִיא מִכְּלָא. כִּן, קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא, דְּלִית קִנְיָא
אֶלָּא בְּרַחֲמֵימָא, וּמְגוֹ רַחֲמֵימָא אֶתִּי קִנְיָא, וּמֵאן דְּקִנֵּי
לְהוּא דְּרַחֲמִים (ויחי קע"ה ע"א) יִתִּיר, קִשְׂרָא לִיהָ לְאֶתְּפֻרְשָׁא
מִנֵּיהּ מֵהַהוּא דְּרַגָּא דְּאֶקְרִי שֹׂאֵל, דְּאִיהוּ קִשְׂרָא מִכְּלָא
דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם.

רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפֵי אִשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמֵאן אִיהוּ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ,
דָּא אֲשָׁא דְּנִפְיָק מְגוֹ שׁוּפֵר, כְּלִיל מְרוּחָא וּמִיָּא.
וּמְגוֹ הַהוּא שְׁלֵהֶבֶת פֶּד מֵתְּלֵהֶטָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד
עֲלֵמָא בְּשְׁלֵהֶבֶתָא בְּקִנְיָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיא מְקִנְיָא לִיהָ, וּוי דְּאֶעְרַע בְּשְׁלֵהֶבֶתָא,
דְּאִיהוּ יִתְּוֹקֵד בְּהוּ.

תּוֹ פֶּתַח וְאָמַר. (שיר השירים ח) מֵיִם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת
וְגו'. מֵיִם רַבִּים דָּא דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּבַעֵי לְקִשְׂרָא בֵּיהּ
קִשְׂרָא דְּתִפְלֶה עַל דְּרוּעָא שְׁמָאלָא, לְקַיֵּמָא וּיְמִינוּ
תַּחְבְּקֵנִי. דְּבַר אַחַר, מֵיִם רַבִּים, דָּא הוּא נְהַר עֲלָאָה,
דְּמִנֵּיהּ נְפִקִין נְהַרִין לְכָל עֵבֶר, וְכִלְהוּ נְגִדִין וְאֶתְּמַשְׁכֵּן

מִנִּיהַ. כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, (תהלים צג) מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים.
מֵאֵינוֹן קוֹלוֹת דְּמַיִם רַבִּים, דְּנִפְקָן וְאֵת־מִשְׁכַּן מִנִּיהַ.
וְנִהְרֹת, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, נִשְׂאוּ נִהְרוֹת וְגו'.

תוספתא

בוז יבוזו לו. מאי בוז. יומא
תניינא ויומא שתינתא
ויומא שביעאה דסוכות,
דבהון הוו מנסכי מים ויין.
דז' יומין דסוכות, בהון הוו
מקריבין ישראל, ע' פרים,
לכפרא על שבעין ממנו,
בגין דלא ישתאר עלמא
חרוב מנייהו, הדא הוא
דכתיב, (במדבר כט) ובהמשה
עשר יום וגו' והקרבתם
עולה אישה וגו'. (ע"כ תוספתא)

אם יתן איש את כל הון
ביתו באהבה, דרחים
כנסת ישראל לקודשא
ברוך הוא, יבוזו לו. (שיר
השירים ח) בוז יבוזו לו, יבוז
מבעי ליה, מאי יבוזו לו.
אלא, אם יתן איש, דא
קודשא בריך הוא. את כל
הון ביתו, כמה דאת אמר
(משלי כד) כל הון יקר ונעים.

באהבה, דכנסת ישראל
לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבוזו לו, כל אינון
(דף נ"ה ע"א) אוכלוסין וכל אינון משריין דלעילא, לההוא הון
יקר, דהא לית רעותא לכלהו אלא בשעתא דכנסת
ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרא
בהדיה, כדין כל אינון אוכלוסין, וכל אינון משריין,
וכלהו עלמין כלהו בחדו, בנהירו, בברכאן, (על דא אמר)

כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

מֵאֵן דְּאֵנַח תְּפִלִּין, כַּד מְנַח תְּפִלָּה שְׁל יַד, בְּעֵי לְאוֹשְׁטָא
 דְּרוּעָא שְׁמַאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 וּלְקַשְׂרָא קֶשֶׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבְּקָא לָהּ, לְקִיּוּמָא
 דְּכְתִיב, שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֹו תַּחְבְּקֵנִי. לְאַתְחַזְּאָה
 בַּר נֶשׁ כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, וּלְאַתְעַטְרָא בְּכֻלָּא, וְכִדִּין בַּר
 נֶשׁ שְׁלִים בְּכֻלָּא, בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קִאֲרֵי עָלֶיהָ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמַעָה יי' צְדָק וְגו'. כְּמָה
 חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל
 זְמָנָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲתַת לְקָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלָהּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב
 שְׁמַעָה יי' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דָּוִד,
 אֲנָא אֶתְקַטְרְנָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּהִיא אֶשְׁתַּכַּחַת
 לְקַמְךָ, אֲנָא נְמִי הָכִי אֶשְׁתַּכַּחְנָא. וּבְגִין כֹּךְ שְׁמַעָה יי'
 צְדָק, בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר, הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.
 בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. מֵאִי בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. אֶלָּא הָכִי
 תְּנִינָן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְּצִלּוֹתָא, דְּאֶפִּיק בַּר נֶשׁ
 מְפּוּמִיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבִבְקָעָא רְקִיעִין, וְעָאֵלֶת לְאַתֵּר
 דְּעָאֵלֶת, תַּמָּן אֶתְבַּחֲנַת הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְּכִשְׂרָא
 אִי לָא, אִי אִיהִי מְלָה דְּכִשְׂרָא עָאֵלִין לָהּ קָמִי מְלָכָא
 קְדִישָׁא לְמַעַבְד רַעוּתָהּ. וְאִי לָאו, סָאֲטִין לָהּ לְבַר,
 וְאַתְעַר בַּהֵהִיא מְלָה רוּחָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ
 וְגו'. עַד אֵימַתִּי, עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ דִמְאֵן. אֵלָא עַד עֵת
 בָּא דְבֵרוּ (דְיוֹסֵף, וְאַתְבַּחֲזִין) הֵהִיא מְלָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. כְּדִין, שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים
 וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדִהֲכִי הוּוּ אַתָּא צַפְרָא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנָי
 צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדוֹנָי, סִתָּם. כִּמְה דְאַתָּ
 אֲמַר, (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא לִשְׂוֵא נֶפֶשׁ, הָא עֵידְנָא
 בְּצַפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלְאַתְחַבְרָא בְּבַעְלָה,
 זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקִיא דְמִשְׁתַּדְלִין בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילִיא,
 וְאַתָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. עָלֵיהּוּ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
 יוֹלְדֶתְךָ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִטּוֹמְאֹתֶם וְגו' בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם.
 וְהִזְרַתֶּם, כְּהֵאִי זָר, דְּאִיהוּ זָר מְכֻלְהוּ, וְלֹא אַתְחַבְר בְּמָה
 דְּלִיתִיהּ דִּילִיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְתַּאבִּין בְּנֵי נִשָּׂא לְתַתָּא, מִסְאָבִין
 לוֹן בְּכָלָא, וְהָא אַתְמַר. אַבְל, בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ
 מִסְאָבָא אַתְעַר (ס"א לְתַתָּא, אַתְעַר רוּחַ וכו') חֲשַׁבְתוּן זָר, אֵלָא רוּחַ

מִסָּאָבָא דְלִתְתָא, אֶתְעַר רוּחַ מִסָּאָבָא אַחְרָא, וְאֶתְיְהִיב
 לִיה רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. מְאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא
 דְקָדוּשָׁה דְהוּה נְחִית וּמְחִי בֵיה, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאִסְתְּלֵק,
 וּכְדִין אֶתְגַּלְיָא דִינָא, לְקַבְּלִיהוֹן דְחֵיבִין, וְאוּסִיף דִינָא
 עַל דִינֵיה, וּכְדִין, תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד,
 רוּחָא דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמִסָּאָבָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה
 דְאוּלִּיפְנָא מֵאָבָא. תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינָן מִנְּגַע
 דְבֵיתָא. דְכַד רוּחָא מִסָּאָבָא שְׂרִיא בְּבֵיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא בְּעִי לְדַכְּאָה לִיה, שְׂדַר נְגַע צָרַעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָגָא
 דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נְגַע לָא אַעֲדִי מִבֵּיתָא, וְאִף עַל גַּב
 דְרוּחַ מִסָּאָבָא אִסְתְּלֵק מֵהָהוּא בֵיתָא, עַד דִּינִתְצוֹן בֵּיתָא,
 אַבְנִין וְאֶעִין וְכֻלָּא, כְּדִין אֶתְדַכֵּי אֶתְרָא.

כְּהֵאִי גְוּוּנָא, מֵאֵן דְאִסְתְּאָב וְאֶתְעַר רוּחָא מִסָּאָבָא
 וְשְׂאֲרֵי עֲלוּי, כַּד בְּעִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְדַכְּאָה
 עֵלְמָא, אֶתְעַר רוּחַ דִינָא תְּקִיפָא, וְאִשְׁתְּכַח בְּעֵלְמָא
 וְשְׂרִיא עַל הָהוּא רוּחָא מִסָּאָבָא, וּמְקַטְרָגִי דָּא בְּדָא, עַד
 דִּיתְעַבְר מֵעֵלְמָא, וְהָהוּא רוּחָא דִינָא תְּקִיפָא, לָא
 אִסְתְּלֵק מֵאֶתְרֵיה עַד דִּינִתְצֵן אֶתְר, שְׂיִיפִין וְגַרְמִין וְכֻלָּא,
 כְּדִין אֶתְדַכֵּי עֵלְמָא וְאֶתְעַבְרוּ מִנֵּיה רוּחִין מִסָּאָבִין,
 וְעֵלְמָא אִשְׁתְּכַח בְּדַכְּוֵי.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַתָּא לְאַסְתָּאבָא מְסֻאֲבִין לִיהַ וְדָאִי. וְוִי
 לִיהַ לְבַר נֶשׁ כַּד שְׁאֲרִי עָלֶיהָ רוּחַ מְסֻאֲבָא,
 וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהַ בְּעַלְמָא, יְהוּדָאִי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּעֵי לְבַעְרָא לִיהַ מִן עַלְמָא. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא
 דְּכַלְהוּ קְדִישִׁין, וְאַשְׁתַּכַּחוּ בְּקְדוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא,
 וְשְׂרִיא עָלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאֲתִי.
 כִּיּוֹן דְּאֲתָא צְפָרָא קָמוּ אֲזֵלוּ.

עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי, פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלֹאכֵי אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ
 לְדַרְכּוֹ, דְּהוּוּ אֲזֵל לְקַבַּל אַבּוּהֵי.

תוספתא

(נ"ח מ"ה) רַבִּי אֶלְעָזָר, וְרַבִּי
 יוֹסִי חֲמוּנִי, הוּוּ אֲזֵלִי
 מֵאוּשָׁא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר שְׁמַעַת
 מֵאַבוּךְ מֵאֵי דְּכַתִּיב, וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וְגו'. אָמַר לִיהַ
 לֹא יִדְעָנָא. עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי
 מִטּוֹ לְמַעְרְתָא דְּלוּד. שְׁמַעוּ
 הַהוּא קָלָא דְּאָמַר, תְּרִי
 עוֹזְלִין דְּאֵילְתָא עֲבְדוּ קָמֵאִי
 רְעוּתָא דְּנִיחָא לִי. וְאֵינּוֹן הוּוּ
 מְשֻׁרְיָתָא קְדִישָׁא דְּעָרַע

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא, דִּיעֲקֹב
 אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ דְּלָבָן
 לֹא מְלִיל עֵמִיהַ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, (וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ)
 וְאִי תִימָא, וְהָא פְּתִיב,
 (בראשית לא) וַיֹּאמֶר יי' אֶל
 יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אַבּוֹתֶיךָ
 וְלִמּוֹלְדֹתֶיךָ וְגו'. הָאִי בְּסוּפָא
 הוּוּ, בְּזְמַנָּא דְּבַעָא
 לְאַתְּפָרְשָׁא מְלָבָן וְכַד
 אַתְּפָרַשׁ מִנִּיהַ, אָתּוּ לְקַבְּלִיהַ

יַעֲקֹב קָמִיה. אֶתְרַגִּישׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְאַסְתָּעַר בְּנַפְשׁוֹי,
וְאָמַר, מְרִיה דְּעֶלְמָא בְּדָ
אוֹרְחוֹי, טַב לָן דְּלֹא נִשְׁמַע,
שְׁמַעְנָא וְלֹא יִדְעָנָא.

אֶתְרַחִישׁ לִיה נִיסָא, וְשָׁמַע
הֵהוּא קָלָא דְאָמַר, אֲבָרְהָם
וַיִּצְחָק הוּו, נָפַל עַל אֲנַפּוֹי
וְחָמָא דִּיּוֹקְנָא דְאָבוֹי, אָמַר
לִיה, אָבָא, שְׂאֵילְנָא
וְאֶתִיבּוֹנָא, דְאֲבָרְהָם וַיִּצְחָק
הוּו, דְעָרְעוּ לִיעֲקֹב בְּד
אֲשֶׁתִּזִּיב מְלָבָן. אָמַר לִיה
בְּרִי, פּוֹק (ס"א פסקוף) פִּתְקוּד,
וְסַב סְבָתָד, פּוּם מְמַלֵּל
רַבְרָבָן הוּו. וְלֹא דָא הִיא
בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא לְבַל עֲדִיקָא
נִשְׁמַתְהוּן דְּעֲדִיקָא מְעָרְעִין
קְדָמוּהִי לְשִׁזְבוֹתֶיהָ, וְאֵינּוֹן
מְלֹאכִיא קְדִישִׁי עֲלָאי.

וְתָא חֲזִי, יִצְחָק קָמִים הָוָה
בְּהֵיא שְׁעָתָא, אֲבַל
נִשְׁמַתִּיהָ קְדִישָׁא אֶתְנַסִּיבַת
בְּכוֹרְסָא יְקָרָא דְמֵאֲרִיהָ,
בְּד אֶתְעַקְדַּ עַל גְּפִי מְדַבְּחָא.

אֵינּוֹן מְלֹאכִי וְאוֹזְפוּהוּ
בְּאוֹרְחָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ.
וַיִּפְגַּע בְּמֹלֶאכִי אֱלֹהִים
מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי בּוֹ. אֶלָּא
אֵינְהוּ אָתוּ לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה
(וְאוֹזְפוּהוּ בְּאוֹרְחָא) מֵאִי

לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה. אֶלָּא אֵינּוֹן
מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה קְאֶתְיִין,
דְּכְתִיב מְלֹאכִי אֱלֹהִים,
וְחָמָא מְסֻטְרָא אַחֲרָא מְלֹאכִי
דְרַחְמִי, וְאֶתְכַלְלוּ בֵּיה רַחְמִי
וְדִינָא.

תָּא חֲזִי, בְּקְדָמִיתָא, מַחְנָה
אֱלֹהִים, זֶה חַד. לְבָתַר
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מַחְנֵים, תִּירִי. חַד מְסֻטְרָא
דְּדִינָא וְחַד מְסֻטְרָא דְרַחְמִי,
מְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא,
וּמְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ,

דַּיִיקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כֹּאֲשֶׁר
 רָאָם, רָאָה אוֹתָם מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵאֵי רָאָם. אֶלָּא חָמָא
 לֹון כְּלִילָן כִּחְדָּא, מִתְדַבְּקֹון
 דָּא בְדָא, מִתְחַבְּרֹון דָּא בְדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב רָאָם, וְכֻלְהוּ
 אֲתוּ לְאוֹזְפָא לֵיהּ וּלְשִׁינְבָא לֵיהּ מִיַּדָּא דִּיעֲשׂוּ.
 כְּתִיב בֵּיהּ בְּעֲשׂוּ, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא
 הָרֵאשׁוֹן, אֵי תִימָא, דִּיעֲקֹב טְפָה קְדָמָא הָוָה,
 לָאו הָכִי, דִּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא כְּתִיב, וַיֵּצֵא
 רֵאשׁוֹן. וּבְגִין דִּיעֲחָק אֲתֵי מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא, נִפְק
 עֲשׂוּ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דָּאֵי יַעֲקֹב הָוָה בּוֹכְרָא, הֵהִיא טְפָה
 קְדָמָא נִפְקָא הָכִי סוּמְקָא. אֲבַל טְפָה תְּנִינָא הָוָה, וּבְגִין
 כִּד לָא נִפְקָא הָכִי, דִּהָא מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי הָוָה הֵהִיא טְפָה,
 מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי גִיסָא.

וְטְפָה דִּיעֲשׂוּ לָא הָוָה כְּטְפָה דִּיעֲקֹב, דָּדָא שְׁלִים וְדָא לָא
 שְׁלִים. וּבִהֵהִיא שַׁעְתָּא, יַעֲחָק הָוָה (דף נ"ו ע"א) מְכוּוֹן
 בְּסִיוְמָא דְדִינָא קְשִׁיא, דֹּאֲפִיק בְּסִטְרוּי, בְּגְלִיפּוּי טְהִירִין
 בְּשִׁיפּוּי, וּבְגִין כִּד עֲשׂוּ, זוּהָמָא דֹּאֲתִהֲתִיךְ מִדְּהָבָא.
 וְעַל דָּא תְּנִינָן, דְּבְעֵי בַר נֶשׁ לְכוּוְנָא בִּהֵהִיא שַׁעְתָּא,
 בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דִּיפּוּק בְּנִין קְדִישִׁין
 לְעֵלְמָא. וְאֵי תִימָא, יַעֲחָק לָא אֲתַכּוּוֹן. לָאו הָכִי, אֶלָּא

אֶת־כּוֹוֹן בְּקִדּוּשָׁה, וְאֶת־כּוֹוֹן בְּסִיּוּמָא דִּיהוּא אֶתֶר,
וְאֶשְׁתַּכַּח כַּד נִפְק הֵהיא טַפְהָ קַדְמָאָה, בְּהֵהוּא אֶתֶר
מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כֵּלּוּ כְּאֶדְרַת שִׁעָר.

תָּא חֲזִי, דְּוֹד בְּשִׁפִּירוֹ דְּסוּמְקָא נִפְק, וְאֶתְאַחַד בְּקִדּוּשָׁה
דְּמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם
יִפְהָ עֵינַיִם וְטוֹב רָאִי. אֲבָל יַעֲקֹב בּוֹכְרָא הוּוּה מְנִיָּה
דְּעֵשׂוֹ, לָאוּ מִטַּפְהָ, אֶלְא דְּכּוֹוֹנָה דְּרַעוּתָא, בְּאִילָנָא
עֶלְאָה רַבְרָבָא וְתַקִּיף, וְעֵשׂוֹ בְּהֵהוּא אֶתֶר דְּסִיּוּמָא דְּכֻלָּא,
וּבְגִין כֵּן כְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתְהָ
מֵאֲד.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּה מִתְנֵי הָכִי. עֵשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב,
(בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמּוּנִי כֵּלּוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּוּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי
אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּוּא. וְזִמִּין לְאַתְפְּרַעָא רֵאשׁוֹן
מֵרֵאשׁוֹן. וְלִמְבַנֵּי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּפְסָא כְּבוֹד
מֵרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלְזִמְנָא דְּאֶתִי כְּתִיב, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן
לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם מִבֶּשֶׂר אֶתֶן.

תָּאנָא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוּרְהָא לְעִילָא
וְלְאַתְקַרְבָּא עַד כּוּרְסֵי יִקְרָא דְּמִלְכָּא. הָדָא
הוּוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) בָּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לְירוּשָׁלַם כִּפְסָא יִי.
כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחַמָּה וְאֹר

הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֵתִים. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קַדְמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תַנִּינן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. וְכַתִּיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יי'. וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה, דְּהִכָּא דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר, דְרָגָא אַחֲרָא. אוּף הִכָּא, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְרָגָא אַחֲרָא. וְכֹלָא, בְּחַד מַתְקֵלָא סְלֵקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כֹּלָא אַתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְרַעְדָּה. וְכַתִּיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרַנְנָה. הֵנִי קָרְאִי קְשִׁיין אַהֲדָדִי, אֲלָא הָכִי תַאנָּא, עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה. דְּכֹל פּוֹלְחָנָא דְבָעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאָרִיָּה, בְּקַדְמִיתָא בְּעֵי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנִּיהּ, וּבְגִין דַּחֲלָא דְמְאָרִיָּה, יִשְׁתַּכַּח

הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֵתִים. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קַדְמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תַנִּינן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. וְכַתִּיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יי'. וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה, דְּהִכָּא דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר, דְרָגָא אַחֲרָא. אוּף הִכָּא, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְרָגָא אַחֲרָא. וְכֹלָא, בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כְּלָא אַתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה וְגִילוּ בְרַעְדָּה. וְכַתִּיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרַנְנָה. הֵנִי קָרָאִי קְשִׁיין אֶהֱדַדִּי, אֲלָא הָכִי תָאנָא, עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה. דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְבַעֲי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאָרִיָּה, בְּקַדְמִיתָא בַעֲי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנִּיהּ, וּבְגִין דַּחֲלָא דְמְאָרִיָּה, יִשְׁתַּכַּח

לְבַתֵּר דִּיעֵבִיד בְּחֻדּוֹתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים י) מָה יִי אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעַמּוֹךְ כִּי אִם לִירָאָה.
 וְגִילוּ בְרַעְדָּה. דְּאָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי יִתִּיר בְּעֵלְמָא
 דִּין. הָאִי בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא, אֲבַל בְּמִלֵּי דְאוֹרֵייתָא
 וּבְפְקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, בְּעֵי לְמַחְדֵּי. לְבַתֵּר, יִשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ
 דִּיעֵבִיד בְּחֻדּוֹתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. דְּכְתִיב, עֲבָדוּ אֶת יִי
 בְּשִׂמְחָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה. (דף נ"ו ע"ב) רְזָא דְמַלְאָה
 הוּא, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה, מַה יִּרְאָה הַכָּא. אֱלָא
 כְּמַה דְּאוֹקִימְנָא, דְּכְתִיב, (משלי א) יִרְאֵת יִי רַאשִׁית דְּעַת,
 וּכְתִיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יִי. יִרְאֵת יִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אֶקְרִי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲבָדוּ
 אֶת יִי בִירָאָה, מֵאֵן דְּבְעֵי לְמַעַבְדַּ פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, מֵאֵן
 אֲתֵר שְׂאֲרֵי, וּבְאֵן אֲתֵר יְכוּוֹן פּוּלְחָנָא לִיְחֻדָּא שְׂמָא
 דְּמֵאֲרִיָּה. הֲדַר וְאָמַר בִּירָאָה, בִּירָאָה הוּא שִׁירוּתָא,
 מִתְתָּא לְעִילָא. (תָּא חֲזִי בְּנֵי אֶהְרֹן הָאִי אוֹקִימְנָא וְהָא אֲתֵמַר מַלְאָה)

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב הַכָּא אַחְרֵי מוֹת, וּלְבַתֵּר דְּבַר אֶל
 אֶהְרֹן אַחִיךָ וְגו' בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן, אֱלָא מִכָּאֵן,
 שִׁירוּתָא לְאוֹזְהָרָא לְכַהֲנֵי, כֹּל מֵאֵן, דְּבְעֵינן לְאוֹזְהָרָא
 בְּהָאִי זֹאת, וְדָא הִיא יִרְאֵת יִי.

דְּבַר אַחֵר. אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,

אַחֲרֵי מוֹת נִדְב וְאַבִּיהוּא, מִבְּעֵי לֵיהּ, מַאי טַעְמָא
 שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן, וְהָא יְדִיעַ דְּבְנוֹי הוּוּ. אֶלָּא הָכִי תֵּאֲנֵא,
 דְּעַד כָּאן לָאוּ בְּרֻשׁוֹתֵיהּוּ קִיִּימִי, אֶלָּא בְּרֻשׁוֹתָא
 דְּאַבוּהוֹן, וּבְגִין כֶּךָ, בְּקֶרְבָּתֶם לְפָנֵי יי' וַיִּמּוּתוּ, דְּאִינּוּן
 דְּחִקּוּ שְׁעָתָא בְּחַיֵּי דְּאַבוּהוֹן, וְכֹלָא הוּוּ, בְּגִין הֵהוּא חוּבָא
 דְּעַבְדּוּ, דְּכֹתִיב (במדבר ג) בְּהִקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה. דְּתַנִּיא, בְּאַתְר
 חַד, כְּתִיב בְּהִקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה, וּבְאַתְר חַד כְּתִיב,
 בְּקֶרְבָּתֶם לְפָנֵי יי'. וְהָאֵי וְהָאֵי הוּוּ, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב הָכֵא
 בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְכֹתִיב בְּקֶרְבָּתֶם.

(תָּאנָא) אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יוֹמָא חַד הוּוּנָא אָזִיל בְּאַרְחָא,
 לְמִיתֵךְ גַּבִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמִילָף מַנִּיָּה פְּרֻשָׁתָא
 דְּפִסְחָא. עֲרַעִית בְּחַד טוֹרָא, וְחַמִּינָא בְּקִיעִין גּוּמִין בְּחַד
 טִינָרָא, וְתֵרִין גּוּבְרִין בָּהּ. עַד דְּהוּוּנָא אָזִיל, שְׁמַעֲנָא
 קָלָא דְּאִינּוּן גּוּבְרִין, וְהוּוּ אֲמַרִין, (תהלים מח) שִׁיר מְזֻמּוֹר
 לְבְנֵי קֶרַח גְּדוֹל יי' וּמְהַלֵּל מְאֹד וְגו'. מַאי שִׁיר מְזֻמּוֹר.
 אֶלָּא הָכִי תֵּאֲנֵא מְשֻׁמִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁיר דְּאִיהוּ כְּפוּל,
 שִׁיר דְּאִיהוּ מְשׁוּבַח מְשֻׁאֵר שִׁירִין, וְעַל דְּאִיהוּ מְשׁוּבַח
 מְשֻׁאֵר שִׁירִין, תֵּרִין זְמַנִּין אֲתַמַּר בֵּיהּ שִׁירָתָא, וְכֵן (תהלים
 צב) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. כְּהָאֵי גּוּוּנָא, (שיר השירים א) שִׁיר
 הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, שִׁירָתָא לְעִילָא מִן שִׁירָתָא.

שִׁיר מְזֻמּוֹר, שִׁירָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מְזֻמְרֵי

בְּנֵי קִרַח עַל אֵינּוֹן דִּיתְבִי, עַל פֶּתַח דְּגִיחָנָם.
 וּמֵאֵן אֵינּוֹן, אַחוּהוֹן דְּאֵינּוֹן דִּיתְבִי בְּתַרְעֵי דְּגִיחָנָם. וְעַל
 דָּא, שְׂרִיתָא דָּא בְּיוֹם שְׁנֵי אֲתַמַּר. קָרִיבְנָא גַבִּייהוּ,
 אַמִּינָא לְהוּ, מֵאֵי עֶסְקִיכוּ בְּאַתַּר דָּא. אֲמַרוּ מִזְבְּנֵי אֲנָן,
 וְתַרֵי יוֹמֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּדִילְנָא מִישׁוּבָא וְנַעֲסַק בְּאוּרִייתָא.
 בְּגִין דְּלֹא שְׁבַקִין לָן בְּנֵי נְשָׂא, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא. אַמִּינָא
 זַכָּאָה חוּלְקִיכוֹן.

תּוּ פֶּתַחוּ וְאֲמַרוּ. בְּכָל זְמַנָּא דְּצַדִּיקָיָא מְסַתְּלָקֵי מֵעֲלָמָא,
 דִּינָא אֲסַתְּלַק מֵעֲלָמָא, וּמִיתַתְּהוֹן דְּצַדִּיקָיָא מְכַפְּרַת
 עַל חוּבֵי דָּרָא. וְעַל דָּא פֶּרֶשְׁתָּא דְּבְנֵי אֶהְרֹן, בְּיוֹמָא
 דְּכַפּוּרֵי קָרִינָן לָהּ, לְמַהוּי כַּפָּרָה לְחוּבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אֲמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַעֲסִקוּ בְּמִיתַתְּהוֹן דְּצַדִּיקָיָא אֱלִין,
 וְיִתְחַשְׁב לְכוּ כְּאֵלּוּ אֲתוֹן מְקַרְבִין קָרְבָּנִין בְּהַאי יוֹמָא
 לְכַפָּרָא עַלִּיכוּ. דְּתַנִּינָן, כָּל זְמַנָּא דְּיִשְׂרָאֵל יְהוֹן
 בְּגָלוּתָא, וְלֹא יְקַרְבוּן קָרְבָּנִין בְּהַאי יוֹמָא, וְאֵינּוֹן תַּרִין
 שְׁעִירִין לֹא יְכַלִין לְקַרְבָּא, יְהֵא לְהוּ דְּכַרְנָא, דְּתַרֵי בְּנֵי
 אֶהְרֹן, וְיִתְכַפֵּר עַלִּיהוּ.

דְּהַכִּי אוּלְיַפְנָא, דְּכַתִּיב, (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהְרֹן
 הַכֹּהֲנִים וְגו'. וְכַתִּיב, הַבְּכֹר נָדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר
 וְאִיתְמַר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתְמַר מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אֶלְעָזָר
 וְאִיתְמַר. אֶלָּא שְׁקוּל הוּא אָבִיהוּא פְתַרֵי אַחוּי. וְנָדָב
 כְּכֹלְהוּ.

וְאִית דְּמַתְּנִי (לָהּ אַפְכָּא) הֶבְכַר נָדָב, דָּא בְּלַחֲדוּי, וְאֲבִיהוּא
 בְּלַחֲדוּי, וְכָל חַד אֶתְחַשֵּׁיב בְּעֵינֵיהּ, כְּתַרוּיֵיהוּ,
 כְּאַלְעֶזֶר וְאִיתְמַר. אֲבָל נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּלַחֲדוּיֵיהוּ,
 שְׁקוּלִין הוּוּ לְקַבֵּל שְׁבַעִין סִנְהֶדְרִין, דִּהוּוּ מִשְׁמִשִּׁין קָמִי
 מֹשֶׁה. וּבְגִין כֹּה, מִיתְתַּהוֹן מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (ויקרא י) וְאֶחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרָפָה.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֶבְכַר נָדָב, כְּלוּמַר, הֵהוּא, דְּכָל
 שְׁבַחָא וְיִקְרָא דְלִיהּ (מִה שְׁמִיהּ). נָדָב וְאֲבִיהוּא, עַל אַחַת כְּמַה
 וְכַמַּה, דִּהְנִי תִּרִי, לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ כּוֹתֵיִיהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּדְבֹר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי (דף נ"ז)
 חֲזַקִּיה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה בט) לָכֵן כֹּה אָמַר יי'
 אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. הָאִי קָרָא
 קְשִׁיא, לָכֵן כֹּה אָמַר יי' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִבְּעֵי
 לִיהּ. מַאי, כֹּה אָמַר יי' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
 אַבְרָהָם.

אֶלָּא הָא אֹקְמוּנָהּ וְהָא אֶתְמַר, דִּיעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם
 וְדָאִי. דְּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא דִּנְפֹל בְּגוּ נוֹרָא דְכִשְׁדָּאִי,

דְּנוּ דִּינֵיהּ (ס"י וְאָמְרוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין מַאי יִשְׁתַּזִּיב הָאִי, זְכוּת אַבְהֹן לִית
 לִיהּ. אָמַר לִיהּ, יִשְׁתַּזִּיב בְּגִין בְּנוֹי, דְּהִכִּי תִנְיָא, בְּרָא מִזְבֵּי אַבָּא). אָמְרוּ, הָא
 יִשְׁמַעְאֵל דִּנְפִיק מִנֵּיהּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא
 יִצְחָק, דִּיּוֹשִׁיט קְדָלִיהּ עַל גְּבִי מַדְבַּחָא. אָמְרוּ, הָא עֵשָׂו

דְּנַפִּיק מִנִּיה. אָמַר, הָא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כּוֹרְסִיא שְׁלִימָתָא,
 וְכָל בְּנוֹהֵי שְׁלִימִין קָמְאִי. אָמְרוּ, הָא וּדְאִי בְּזֻכוּתָא דָּא
 יִשְׁתַּזְיֵב אַבְרָהָם הָדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
 אַבְרָהָם.

לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יַחֲוּרוּ כִּי בְּרֹאוֹתוֹ
 יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקֶרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מֵאֵן אֵינּוֹן
 יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה וְגו'. אֵלִין אֵינּוֹן, חֲנַנְיָה מִישָׂאל וְעֻזְרִיָּה.
 דְּאִפִּילוּ גְרַמְיֵיהוּ לְגוּ נֹרָא יִקִּידְתָּא לְקִדְשָׁא שְׁמִיהָ לֹא
 עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב מֵאִי בְּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא פְּתִיב, (דְּנִיָּאל
 א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישָׂאל וְעֻזְרִיָּה.
 בְּנֵי יְהוּדָה אֲקֻרוּן, וּבְגִין כֶּף לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יְהוּדָה מִבְּעֵי
 לֵיה, מֵאִי לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב.

אֵלָא הָכִי תַנִּינָן. בְּהֵאִי שְׁעָתָא דְּאֶתְכַפִּיתוּ, לְמַנְפַּל
 בְּנוֹרָא, כָּל חַד אַרְיִים קָלִיָּה וְאָמַר, גְּבִי כָּל אֵינּוֹן
 עֲמִין וּמְלַכִּין וְאַפְרַכִּיא, חֲנַנְיָה אָמַר, (תְּהִלִּים קִיח) יִי לִי לֹא
 אִירָא מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם יִי לִי בְּעוֹזְרֵי וְאֲנִי אֲרָאָה
 בְּשׁוֹנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי יִי וְגו'. מִישָׂאל פָּתַח וְאָמַר, (יִרְמִיָּה
 ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם יִי וְגו' כִּי אֶתְךָ אֲנִי
 נְאֻם יִי לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'. בְּהֵאִיא שְׁעָתָא, דְּשִׁמְעוּ
 כְּלָהוּ שְׁמָא דְּיַעֲקֹב. תּוֹוְהוּ וְחִיכוּ בְּלַצְנוּתָא. עֻזְרִיָּה פָּתַח
 וְאָמַר, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמֵר לִי אֲנִי וְגו'. זֶה
 יֹאמֵר לֵה' אֲנִי, דָּא חֲנֻנְיָהּ, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב,
 דָּא מִישָׂאֵל, וְזֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה, דָּא
 עֲזַרְיָה, בֵּיה שְׁעֵתָא כְּנֵשׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּמִלְיָא
 דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, בְּמֵאן מְלָה, מֵאִינוֹן מְלִין דְּאָמְרוּ אֲלִין
 תִּלְתָּא, אֲשׁוּזִב לוֹן. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים פג) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה
 שְׁמֶךָ יי' לְבַדְךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בֵּה שְׁעֵתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכוּרְסֵיָא, כּוּרְסֵיָא
 דִּילֵי, בְּמֵאן מְלָה מֵאִינוֹן מְלִין, אֲשׁוּזִב לְאִינוֹן
 צְדִיקֵיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּהֵאִי מְלָה דְכֻלְּהוּ חֲיִיכִין בֵּה,
 אֲשׁוּזִב לוֹן, לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחֹרוּ.
 כְּמָה דְקָאִים יַעֲקֹב לְגַבֵּי דְאַבְרָהָם בְּנוּרָא, יְקוּם הַשְׁתָּא
 לְגַבֵּי אֲלִין, הָדָא הוּא דְכָתִיב, כֹּה אָמַר יי' אֵל בֵּית יַעֲקֹב
 אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. מֵהֵאִי
 כְּסוּפָא דְלְצֻנוּתָא.

תְּנָא, כְּלָהוּ דִּהוּוּ חֲיִיכִין מִמְלָה דָּא, אֲתוּקְדוּ בְּהֵהוּא
 נוּרָא, וְקָטַל לוֹן שְׁבִיבָא דְנוּרָא. מֵאן שׁוּזִב
 לְאֲלִין. עַל דִּהוּוּ מְצֻלָן קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּמִיִּחְדָן
 שְׁמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דְּמִיִּחְדָן שְׁמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת,
 אֲשִׁתְּזִיבוּ מֵהֵהוּא נוּרָא יְקִידְתָּא.

תִּרִי בְּנֵי אַהֲרֹן קָרִיבוּ אֲשָׁא נוּכְרָאָה, דְּלֹא אֲתִיִּחְדוּ שְׁמִיָּה

כְּדָקָא יְאוֹת, וְאֶתוּקְדוּ בְּנוֹרָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כְּתִיב, אַחֲרֵי מוֹת. וְכִתִּיב וַיְמוּתוּ. כִּיּוֹן דְּאָמַר אַחֲרֵי מוֹת
 שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן, לָא יְדַעְנָא, דִּהָא וַיְמוּתוּ. אֲלָא הָכִי
 תַּיְבִינָן, תְּרֵי מִיתוֹת הוּוּ, חַד לְפָנֵי יי'. וְחַד, דִּלָּא הוּוּ לְהוּ
 בְּנִין, דְּכָל מָאן דִּלָּא זָכִי לְבְנִין מִית הוּא. בְּגִין כֶּךָ, אַחֲרֵי
 מוֹת, וַיְמוּתוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי דְכְתִיב, (במדבר ג) וַיִּמָּת נָדָב וַאֲבִיהוּא
 לְפָנֵי יי' בְּהִקְרִיבָם אִשׁ זָרָה לְפָנֵי יי' בְּמִדְבַר סִינַי
 וּבָנִים לָא הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתְמַר. מַאי דָּא לְגַבֵּי
 דָּא, דְכְתִיב, וּבָנִים לָא הָיוּ לָהֶם, וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתְמַר.
 אֲלָא רְזָא דְמִלְתָּא. הָאִי דְאֲמִינָא, וַיְמוּתוּ, דִּלָּא הוּוּ לְהוּ
 בְּנִין. וְהָכִי הוּא וְדָאִי. אֲבָל לָא כְּשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, אַף
 עַל גַּב דִּלָּא אַנְסִיבּוּ, דִּהָא אֵלִין לָא מִיתוּ אֲלָא מִיתַת
 גְּרַמִּיהוֹן, אֲבָל מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ.

מִנָּא לָן, דְכְתִיב, (שמות ו) וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן (ד' נ"ז ע"ב) לְקַח
 לּוּ מִבְּנוֹת פּוּטִיאל לּוּ לְאִשָּׁה וְתִלְד לּוּ אֶת פְּנַחֶס
 אֵלֶּה רְאִשֵׁי אַבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחוֹתֵם. אֵלֶּה, וְהָא פְּנַחֶס
 בְּלַחֲדוּי הוּוּ. וְכִתִּיב, רְאִשֵׁי אַבוֹת הַלְוִיִּם, בְּגִין כֶּךָ,
 מִיתַת גְּרַמִּיהוֹן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר וְדָאִי מִשְׁמַע אֵלֶּה, וּמִשְׁמַע רְאִשֵׁי.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (במדבר כה) פְּנַחֶס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן הַכֹּהֵן

וְכַתִּיב וּפְנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְהִן הָיָה כֹּהֵן
 בַּיָּמִים הָהֵם, פְּנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר הִפְהִן מִבְּעֵי לֵיָהּ, אֲלָא בְּכָל
 אֲתֵר דְּאֵתָא פְּנַחֵס בֶּן אֶהֱרֹן הִפְהִן כְּתִיב, וְאֶלְעָזָר לָא
 כְּתִיב אֲלָא אֶלְעָזָר הִפְהִן. דְּכַתִּיב, (במדבר כז) וּלְפָנַי אֶלְעָזָר
 הִפְהִן. (במדבר לא) וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הִפְהִן וְגו'. וְעַל דָּא מִיתַת
 גְּרַמְיֵהוּן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשֵׁהוּן לָא מִיתוּ.

וְתַנִּינָן בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, תְּרִי זִוג, פֶּן חָס. וְהָא אֲתֵמַר,
 יו"ד זַעֲרָא בֵּינֵי אַתּוּן דְּפְנַחֵס. דְּהָאֵי יו"ד כְּלִיל

תְּרִי כַּחְדָּא, וְדָא הוּא רִזָּא דְּמִלָּה, וְהָא אֲתֵמַר.
 רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאִיל לְאַבּוּי, אֲמַר לֵיהּ, וְהָא תְּרִי אֵינּוּן
 וְתְרִי הוּוּ, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִי. אֲמַר לֵיהּ, תְּרִי
 פְּלַגִּי גּוּפָא הוּוּ, דְּהָא לָא אֲנַסִּיבוּ, וּבִגִּין כְּךָ, בְּחַד
 אֲתַכְּלִילוּ, דְּכַתִּיב, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פְּנַחֵס אֱלֹהֵי רָאשֵׁי וְגו'.
 וַיִּוָּד דְּפְנַחֵס, לָא אֲתֵיִיְהִיב בֵּיהּ לְחַבְרָא אַתּוּן, אֲלָא
 בְּשַׁעֲתָא דְּקַנְיֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵתָא לְיִשְׂרָאֵל
 עֲקִימָא, דְּחָמָא דְּהָאֵי אֶת בְּרִית קְדִישָׁא, עָיִיל זְמָרִי
 בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא. וּבְמָה דְּאֲתַעְקַם בְּקַדְמִיתָא, אֲתַתְּקוּן
 הָכָא. בְּנוֹכְרָאָה אֲתַעְקַם בְּקַדְמִיתָא, דְּכַתִּיב, בְּהַקְרִיבֶם
 אֵשׁ זָרָה, הָכָא בְּנוֹכְרָאָה, אֲתַתְּקוּן, כְּמָה דְּכַתִּיב, (מלאכי ב)

וּבַעַל בַּת אֵל נֹכַר. מַה לְהֵלֶן אֵשׁ זָרָה, אִף כָּאֵן נָמִי אֲשֶׁה
 זָרָה.

מֵאֵי אֶתְחֹזִי הֶכָּא. אֶלָּא בְּקִדְמִיתָא רְחִיקָא קְרִיבוּ,
 דְּכְתִיב, בְּהַקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה. אוּף הֶכָּא זְמַרִי, הָוָה
 קְרִיב רְחִיקָא, שְׁמָא דְּמַלְכָּא, הָוָה קְרִיב גַּבֵּי רְחִיקָא,
 מִיַּד, (במדבר כה) וַיֵּרָא פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם
 מִתּוֹךְ הָעֵדָה. הֶכָּא אֶתְקִין עֶקִימָא דְּקִדְמִיתָא, כְּדִין
 אֶתְיִיְהִיב יו"ד בְּשָׁמִיּה לְחַבְרָא אֲתוּוֹן כְּחָדָא, וְאֶתְבְּשֵׁר
 בְּשָׁלוֹם, דְּכְתִיב, (במדבר כה) לָכֵן אָמַר הַנְּבִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. (בְּרִיתִי מִמֶּשׁ).

(נח ס"ו ע"ב) מֵאֵי שְׁלוֹם הֶכָּא, אֶלָּא בְּהֵוֹא כְּתָרָא, חָבוּ
 בְּקִדְמִיתָא, בְּהֵוֹא כְּתָרָא, אֶתְעֵרוּ קְטָטוּתָא
 בְּקִדְמִיתָא, וְהִשְׁתָּא דְּאֶתְתְּקֵן, כְּתִיב הַנְּבִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. בְּרִיתִי מִמֶּשׁ, תְּהֵא עֲמִיּה בְּשָׁלוֹם, וּבְגִין
 כְּךָ, אֶתְיִיְהִיב יו"ד זְעִירָא בְּשָׁמִיּה, דְּהֵא מֵאֲתוּוֹן זְעִירָאן
 הִיא, לְאֶתְחֹזָא דְּהֵא אֶתְתְּקֵן מֵה דְּאֶתְעֵקָם בְּקִדְמִיתָא,
 וְהֵא אֲשֻׁלִּימַת עֲמִיּה. אֶתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשִׁיק יְדוּי. אָמַר,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאִילְנָא הַאי מְלָה, וְלֹא אֶתְאַבִּיד מִנְּאִי.
 תָּאנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהֵאִי יוֹמָא דְּכַפּוּרִי, אֶתְתְּקֵן
 לְמַקְרִי פְּרֻשַׁתָּא דָּא, לְכַפְרָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
 בְּגִין דָּא, סִדְרָא דְּיוֹמָא דָּא, הֶכָּא אֶתְסִדֵּר, וּבְגִין
 דְּמִיתְתְּהוֹן דְּבִנֵי אֶהֱרֹן, מְכַפְרָא עַל יִשְׂרָאֵל.
 מְכַאן אוֹלִיפְנָא, כָּל הָהוּא בַר נֶשׁ דְּיִסּוּרֵי דְּמֵאֲרִיּה אֶתְיִין

עֲלֵיהָ, כִּפְּרָה דְחֹבֵי אֵינֹן. וְכֹל מֵאֵן דְּמִצְטָעַר עַל
 יִסּוּרֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, מִעֲבִירִין חֹבֵיִיא דְלֵהוֹן מִעֲלָמָא.
 וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, קוֹרִין, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן,
 דִּישְׁמַעוֹן עֲמָא, וַיִּצְטָעְרוּן עַל אַבּוּדֵהוֹן דְּצַדִּיקָא,
 וַיִּתְכַּפֵּר לָהֶון חֹבֵיִיהוּ. וְכֹל דְּמִצְטָעַר עַל אַבּוּדֵהוֹן
 דְּצַדִּיקָא, אוּ אַחִית דְּמַעִין עָלֵיִיהוּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מַכְרִיז עָלֵיהָ וְאוֹמֵר, (ישעיה ו) וְסַר עֲוֹנְךָ וְחַטָּאתְךָ תִּכּוּפֵר.
 וְלֹא עוֹד, אֱלָא דְלֹא יְמוֹתוֹן בְּנוֵי בְיוֹמוֹי. וְעָלֵיהָ כְּתִיב,
 (ישעיה נג) יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

(ויקרא טז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבְא
 בְּכָל יַעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו' רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת
 א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מִלֵּא וְגו'.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תּוֹוֹהֲנָא עַל בְּנֵי עֲלָמָא, דִּהָא לִית לָהּ
 עֵינִין לְמַחְזִי, וְלִבָּא לְאַשְׁגָּחָא, וְלֹא יַדְעִין, וְלֹא שׁוֹיִין
 לְבֵיִיהוּ לְאַסְתַּכְּלָא בְרַעוּתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, הֵיךְ נִיִּמִין, וְלֹא
 מִתְעָרִי מִשְׁנַתִּיִּיהוּ, עַד לָא יִיִּתִי הֵהוּא יוֹמָא דְחַפִּי עָלֵיִיהוּ
 חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא, וַיִּתְבַּע הֵהוּא (דף נ"ח ע"א) מֵאֲרִיָּה דְּפִקְדוֹנָא,
 חוֹשְׁבָנָא מִנֵּיִיהוּ.

וְכַרוּזָא כָּל יוֹמָא קָאֲרִי עָלֵיִיהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן, אִסְהִידַת
 בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא וְלִילֵיִיא, אוֹרִיִּיתָא רָאֵמַת קָלִין
 לְכָל עֵבֶר, מִכְּרוּזַת וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מָתִי פְתָאִים